

[Landbrugsministeren.]

en fremskyndet afvikling af restlånene samt en vis adgang til prioritering forud for statslåneene, kan debitor ifølge forslaget til enhver tid af egen drift kræve gennemført, og den gennemføres obligatorisk ved det førstkommande ejerskifte på et brug, såfremt statslåneene overgår til køberen.

I øvrigt foreslås ejerskiftereglerne ændret således, at staten får øget mulighed for at lempe eller skærpe lånevilkårene ved en ny ejers overtagelse af statslåneene. Herved tilsigtes dels at modvirke prisoverbud fra ukvalificerede, bedre bemidlede købere med deraf følgende opskruning af salgssummerne, dels at lette unge kvalificerede landmænds muligheder for at overtage bestående brug. Som en yderligere skærpelse af en renteforhøjelse over for en ukvalificeret køber foreslås der indført hjemmel for at ændre renteformen fra konjunkturbestemt rente til fast rente, dog højst 7½ pct. årlig rente. Ved ejendommens genafhændelse til en kvalificeret køber kan rente- og afdrags-skærpelserne bortfalde.

I særlige undtagelsestilfælde, f. eks. hvor en kvalificeret køber overtager et bestående statshusmandsbrug i afklædt og stærkt forsømt stand, foreslås der åbnet adgang til at indrømme køberen en vis rentenedsættelse for højst 5 år som en hjælp til driftens retablering.

En frivillig sanering af brug med for ringe jordtilliggende gennem sammenlægning af sådanne ejendomme foreslås fremmet bl. a. ved ydelse af statslån til suppleringen, for så vidt prisen for den inddragne jord ikke overstiger normal handelspris.

Endvidere foreslås en ændring af statshusmandslovens regler om stempel- og gebyrfritagelser, således at disse begunstigelser fremtidig bortfalder i tilfælde, hvor stamperceller eller andre arealer ikke afhændes på statshusmandsvilkår, men på almindelige handelsvilkår.

Endelig foreslås de i henhold til statshusmandsloven i de enkelte kommuner nedsatte tremandsudvalg ophævet, efter at disse udvalgs virksomhed i alt væsentligt er ophørt.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til de til det fremsatte lovforslags enkelte bestemmelser knyttede bemærkninger, skal

jeg anbefale også dette lovforslag til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Jørgen Jørgensen [Ullerup]): Jeg skal hermed tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om ændringer i statsbanernes regnskabsaflæggelse, nedlæggelse af visse sidebaner m. v.

Banernes transportarbejde er i de sidste 15 år i stigende grad blevet distanceret af biltransporten, der inden for det samme tidsrum er steget betydeligt. Den samlede biltransport er formentlig tre- eller firdoblet og godstransporten på vejene antagelig nu to til tre gange så stor som godstransporterne på banerne.

Her som i andre lande afvikles en stedse stigende andel af transporterne på vejene, og tiden må nu være inde til at søge gennemført et konkret rationaliseringsprogram for statsbanerne, således at der på længere sigt i hovedsagen kun opretholdes banestrækninger, hvorpå der i konkurrence med automobilerne kan gennemføres rentabel drift.

Med dette formål, men også ud fra forslagsstillerens ofte udtalte ønske om, at der spares mest muligt i de offentlige udgifter, fremsættes dette forslag.

Forslaget opfordrer ministeren for offentlige arbejder til inden 1. april 1960 at lade statsbanernes regnskabsmateriale og øvrige statistisk bearbejdede og offentliggøre på en sådan måde, at folket og offentlighed kan bedømme, hvilke jernbanestrækninger der er underskudgivende, og hvilket tilskud staten yder til drift m. v. af hver enkelt strækning.

Endvidere opfordres ministeren ved forslaget til at fremsætte lovforslag om nedlæggelse af jernbanestrækninger, hvis driftsresultater ifølge opstillingen må forekomme så utilfredsstillende, at nedlæggelse skønnes rimelig. Hvor dette er tilfældet, opfordres ministeren til at drøfte den fremtidige trafikbetjening med repræsentanter for de forskellige lokale interesser.

Forslagsstillerne opfordrer endelig ministeren til at udvise den største tilbageholdenhed med hensyn til nyansættelser af tjenestemænd ved banerne. I de sidste 5 år er statsbanernes personale, uanset rationaliseringer, specielt inden for sikkerhedstjene-